

บทที่ 3

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการให้การดูแลบิดามารดาของบุตร

บทนี้เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบที่มีคุณลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ และสังคม ที่แตกต่างกันว่าจะส่งผลให้เกิดความแตกต่างกันในเรื่องการดูแลบิดามารดาหรือไม่ อย่างไร โดยได้นำเสนอข้อมูลในรูปของตารางไขว้ (Cross-tabulations) และใช้ค่าไคสแควร์ (Chi – square) สำหรับทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามทีละระดับนัยสำคัญทางสถิติ ทีระดับ 0.05

เนื่องจากตลอดการวิเคราะห์นี้ ได้แบ่งกลุ่มผู้ตอบออกตามประเภทการอยู่อาศัยกับบิดามารดา และเขตที่อยู่อาศัย (ตัวแปรควบคุม) จึงได้นำข้อมูล 2 ตัวแปรนี้มานำเสนอให้เห็นภาพกว้างๆ ของผู้ตอบเกี่ยวกับการให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทการอยู่อาศัยกับบิดามารดา และเขตที่อยู่อาศัย ก่อนตัวแปรอื่น

การอยู่อาศัยกับบิดามารดากับการให้การดูแลบิดามารดา

การที่บุตรจะสามารถให้การดูแลบิดามารดามากน้อยเพียงใดส่วนหนึ่งนั้น น่าจะเป็นผลมาจากความแตกต่างในรูปแบบของการอยู่อาศัยระหว่างบุตรกับบิดามารดา ดังนั้น การวิเคราะห์ในบทนี้ จึงแบ่งกลุ่มผู้ตอบออกตามประเภทการอยู่อาศัยกับบิดามารดา เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา และผู้ที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา และจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย คือ เขตชนบท เขตเมือง และเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดาชัดเจนยิ่งขึ้น เมื่อพิจารณาจากประเภทการอยู่อาศัยกับบิดามารดา พบว่า ผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีจำนวนมากที่สุด คือ 1,606 ราย ที่เหลือเป็นผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีจำนวน 562 ราย ผู้ตอบในแต่ละกลุ่มเป็นผู้ตอบหญิงมากกว่าผู้ตอบชาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีสถานภาพสมรสกำลังสมรส นอกจากนี้ยังพบว่า ในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 15-29 ปี ขณะที่กลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มอายุ 30-44 ปี

ข้อมูลในตารางที่ 3 แสดงว่า ผู้ตอบยังคงมีส่วนในการให้การดูแลบิดามารดาในหลายรูปแบบ กล่าวคือ ผู้ตอบที่ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง มีประมาณร้อยละ 33.9 รองลงมา คือ ตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดา และผู้ตอบที่ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดา มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 27.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 24.1) มีผู้ตอบเพียงร้อยละ 14.9 เท่านั้น ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดา

เมื่อพิจารณาการให้การดูแลบิดามารดาของผู้ตอบจำแนกตามประเภทการอยู่อาศัยกับบิดามารดาทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า กลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีร้อยละ 55.7 ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง รองลงมา คือ ตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดา มีร้อยละ 19.9 ผู้ตอบที่ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดา มีร้อยละ 16.8 ขณะที่ผู้ตอบที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดามีเพียงร้อยละ 7.7 เท่านั้น ซึ่งกลุ่มนี้อาจจะยังเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียน หรือยังไม่ได้ทำงาน จึงไม่สามารถให้การดูแลบิดามารดาได้ ส่วนผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีสัดส่วนของตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ที่ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดาสูงกว่า ตัวผู้ตอบเองที่รับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง และผู้ตอบที่ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดา (ร้อยละ 29.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.4 และร้อยละ 26.2 ตามลำดับ) ขณะที่ผู้ตอบที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดามีร้อยละ 17.0

และเมื่อเปรียบเทียบการให้การดูแลบิดามารดาของผู้ตอบทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา (ร้อยละ 55.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.4) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพักอาศัยร่วมกับบิดามารดา เป็นการเอื้ออำนวยให้บุตรสามารถให้บริการด้านต่างๆ ดูแลและให้ความช่วยเหลือแก่บิดามารดาสูงอายุได้มากกว่าการพักอาศัยแบบอื่นๆ (Sung, 1991) เช่น การให้เงิน ข้าวของ เครื่องใช้ หรือดูแลยามเจ็บป่วย เป็นต้น ส่วนบุตรที่อยู่ที่อื่น ก็มีส่วนร่วมในการให้การดูแลบิดามารดาด้วย เช่น ผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา จะให้เงินช่วยเหลือบางส่วน และตัวผู้ตอบกับพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 26.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 29.4) แต่กลับพบว่า ผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีสัดส่วนผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่าผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา (ร้อยละ 17.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 7.7) อาจเนื่องมาจากผู้ตอบสมรสแล้วและมีครอบครัวตัวเองที่ต้องดูแล ประกอบกับการไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา จึงทำให้ดูแลบิดามารดาได้น้อยลง หรือไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาเลย

กล่าวโดยสรุปคือ บุตรส่วนใหญ่ ยังคงให้การดูแลบิดามารดาของตน มีบุตรจำนวนเพียงไม่มากเท่านั้นที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดา บุตรที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีแนวโน้มดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง ขณะที่บุตรที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน หรือบุตรส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบ

ตารางที่ 3 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัยกับ
บิดามารดา

การให้การดูแลบิดามารดา	อยู่บ้านเดียวกับ	ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับ	รวม
	บิดาและ/หรือมารดา	บิดาและ/หรือมารดา	
รับผิดชอบทุกเรื่อง	55.7	27.4	33.9
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	16.8	26.2	24.1
ไม่ได้ให้การดูแล	7.7	17.0	14.9
พี่น้องช่วยกันดูแล*	19.9	29.4	27.2
รวม	100.0(483)**	100.0(1604)***	100.0(2087)

หมายเหตุ : * หมายถึง ตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดา

** จากจำนวนผู้ตอบ 562 ราย ได้ตัดผู้ที่ไม่ให้คำตอบ “อื่นๆ” ออกจำนวน 79 ราย เหลือจำนวนผู้ตอบ 483 ราย

*** จากจำนวนผู้ตอบ 1,606 ราย ได้ตัดผู้ที่ไม่ให้คำตอบ “อื่นๆ” ออกจำนวน 2 ราย เหลือจำนวนผู้ตอบ 1,604 ราย

เขตที่อยู่อาศัย

ผลการศึกษาในตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า เขตที่อยู่อาศัย มีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดา ในกลุ่มผู้ที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา และผู้ที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา โดยผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบท จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ ในเขตชนบท กลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ร้อยละ 66.9 ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง ซึ่งสัดส่วนนั้นสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมือง (ร้อยละ 48.8) และผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 38.0) ในทางกลับกัน ผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 11.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 12.0) ซึ่งสัดส่วนนี้สูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบทที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดา (ร้อยละ 4.0)

สำหรับผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดานั้น ให้การดูแลบิดามารดาในหลายรูปแบบ อาทิ ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดา หรือทั้งตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดา รวมถึงให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องเท่าที่ทำได้ กล่าวคือ ในเขตชนบท ผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีสัดส่วน

ของผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องสูงกว่า ผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมือง (ร้อยละ 30.0 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.8 และร้อยละ 23.9 ตามลำดับ) และผู้ตอบให้การดูแลบิดามารดา โดยตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบในสัดส่วนสูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 35.1 ร้อยละ 28.1 และร้อยละ 20.7 ตามลำดับ) ขณะที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบที่ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดามีสัดส่วนสูงกว่า ผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและเขตชนบท (ร้อยละ 37.0 ร้อยละ 28.6 และร้อยละ 18.7 ตามลำดับ) ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะในเขตชนบท เมื่อลูกๆ เติบโตและแต่งงานแยกครอบครัวออกไปก็มักจะปลูกบ้านอยู่ติดหรือใกล้ๆ กับบิดามารดา ลูกๆ สามารถติดต่อ เยี่ยมเยียน และผลัดเปลี่ยนกันคอยมาดูแลช่วยเหลือบิดามารดาในเรื่องต่างๆ ได้ เช่น การให้เสื้อผ้า อาหาร หรือสิ่งของ เป็นต้น ซึ่งต่างจากในเขตเมือง ที่จำนวนที่ดินมีจำกัด และราคาที่สูงของที่ดิน ทำให้ลูกกับพ่อแม่ไม่สามารถปลูกเรือนหรือพักอาศัยใกล้กันได้ จึงไม่สามารถให้การดูแลบิดามารดาได้ในบางเรื่อง เช่น การเตรียมอาหาร ช่วยทำงานบ้าน เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปก็คือ เขตที่อยู่อาศัย มีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดา คือ บุตรที่อยู่ในเขตชนบท ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องสูงกว่าบุตรที่อยู่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร ขณะที่บุตรที่อยู่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร มีแนวโน้มให้การดูแลบิดามารดา โดยให้เงินช่วยเหลือบางส่วน หรือบุตรส่วนใหญ่จะช่วยกันรับผิดชอบ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากสถานะของการอยู่อาศัยร่วมกับบิดามารดาที่แตกต่างกันทำให้รูปแบบการให้การดูแลบิดามารดาแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัย
กับบิดามารดา และเขตที่อยู่อาศัย

การให้การดูแล บิดามารดา	เขตที่อยู่อาศัย			รวม
	ชนบท	เมือง	กรุงเทพมหานคร	
ก. อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา				
รับผิดชอบทุกเรื่อง	66.9	48.8	38.0	55.7
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	10.5	24.4	22.2	16.8
ไม่ได้ให้การดูแล	4.0	11.0	12.0	7.7
พี่น้องช่วยกันดูแล	18.5	15.7	27.8	19.9
รวม	100.0 (248)	100.0(127)	100.0(108)	100.0(483)
ข. ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา				
รับผิดชอบทุกเรื่อง	30.0	23.9	25.8	27.4
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	18.7	28.6	37.0	26.2
ไม่ได้ให้การดูแล	16.1	19.4	16.5	17.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	35.1	28.1	20.7	29.4
รวม	100.0 (769)	100.0(381)	100.0(454)	100.0(1604)

1. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรของบุตรกับการให้การดูแลบิดามารดา

1.1 เพศ

หญิงและชายมีความแตกต่างกันทั้งในการดำเนินชีวิต และบทบาทหน้าที่ รวมทั้งความรับผิดชอบ ความแตกต่างเหล่านี้อาจนำไปสู่ความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดาได้ ผู้วิจัยจึงคาดว่า ความแตกต่างระหว่างเพศ น่าจะส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการดูแลบิดามารดา ผลการศึกษาในตารางที่ 5 พบว่า เพศของบุตร มีผลให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดา แต่ความแตกต่างนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ทั้งในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ ในเขตเมือง ผู้ตอบหญิงที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีสัดส่วนผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง (เงินทอง ข้าวของ ดูแลยามเจ็บป่วย) สูงกว่า ผู้ตอบชาย (ร้อยละ 53.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 37.8) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตรงกันข้ามผู้ตอบชาย มีสัดส่วนผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่า (ร้อยละ 16.2) ผู้ตอบหญิง (ร้อยละ 8.9) เช่นเดียวกันในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบหญิง มีสัดส่วนผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง สูงกว่า (ร้อยละ 42.9) ผู้ตอบชาย (ร้อยละ 28.9) ขณะที่ผู้ตอบชาย มีสัดส่วนผู้ที่ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาสูงกว่าผู้ตอบหญิง (ร้อยละ 28.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 18.6) สะท้อนให้เห็นว่า บุตรชายและบุตรหญิงที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ให้การดูแลบิดามารดาในเรื่องต่างๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่บุตรหญิงมีแนวโน้มให้การดูแลบิดามารดามากกว่าบุตรชาย

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลที่ว่า ด้วยระบบการตั้งครัวเรือนภายหลังการสมรสและระบบการสืบทอดมรดกที่ให้ความสำคัญกับฝ่ายหญิง ทำให้มีแนวโน้มที่บิดามารดาจะพักอาศัยอยู่ร่วมกับบุตรหญิงและ/หรือ กับครอบครัวของบุตรหญิงที่สมรสแล้ว ในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง (Bhassorn Limanonda, 1994) อีกทั้งบุตรหญิงมักมีความใกล้ชิดกับบิดามารดามากกว่าบุตรชาย ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลบ้าน ดูแลบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัว และอีกเหตุผลหนึ่งคือ บิดามารดามักหลีกเลี่ยงที่จะพักอยู่กับบุตรชายก็เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาความขัดแย้งที่จะเกิดกับลูกสะใภ้ (Malinee Wongsith, 1996: Siriwan Siriboon, 1996) ดังนั้น บุตรสาวจึงมีโอกาส หรือสามารถให้การดูแลบิดามารดาได้มากกว่าบุตรชาย

สำหรับผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา พบว่า เพศของบุตร ไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดาเท่าใดนัก แต่ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบหญิงก็ยังคงให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบชาย (ร้อยละ 28.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 17.7) เช่นเดียวกับผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการให้การดูแลบิดามารดาในรูปแบบอื่นๆ ก็จะพบลักษณะความสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกัน คือ ในเขตกรุงเทพ

มหานคร ผู้ตอบชาย มีสัดส่วนของผู้ที่ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาสูงกว่า ผู้ตอบหญิง (ร้อยละ 40.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 35.8) และผู้ตอบชาย ก็มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่า ผู้ตอบหญิง (ร้อยละ 19.4 เปรียบเทียบกับร้อยละ 15.5) เช่นกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว เพศของบุตร มีผลให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดา แต่ความแตกต่างนั้น ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ทั้งในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 5 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัย เพศ และเขตที่อยู่อาศัย

การให้การดูแล บิดามารดา	ชนบท		เมือง		กรุงเทพมหานคร		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ก. อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา							
รับคิดชอบทุกเรื่อง	71.2	65.6	37.8	53.3	28.9	42.9	55.7
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	11.9	10.1	24.3	24.4	28.9	18.6	16.8
ไม่ได้ให้การดูแล	6.8*	3.2	16.2	8.9	13.2	11.4	7.7
พี่น้องช่วยกันดูแล	10.2	21.2	21.6	13.3	28.9	27.1	19.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(59)	(189)	(37)	(90)	(38)	(70)	(483)
	$\chi^2=4.73$	P=0.19	$\chi^2=3.71$	P=0.29	$\chi^2=2.54$	P=0.47	
ข. ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา							
รับคิดชอบทุกเรื่อง	32.3	28.9	26.8	22.7	17.7	28.8	27.4
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	21.3	17.5	26.8	29.4	40.3	35.8	26.2
ไม่ได้ให้การดูแล	13.8	17.3	19.6	19.3	19.4	15.5	17.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	32.7	36.3	26.8	28.6	22.6	20.0	29.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(254)	(515)	(112)	(269)	(124)	(330)	(1604)
	$\chi^2=3.87$	P=0.28	$\chi^2=0.84$	P=0.84	$\chi^2=5.90$	P=0.12	

หมายเหตุ : * มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

1.2 อายุ

บุคคลที่มีอายุต่างกัน อาจมีรูปแบบการดำเนินชีวิต ความรับผิดชอบ หรือ พฤติกรรมแตกต่างกัน ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบุตรกับการให้การดูแลบิดามารดาในตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า บุตรที่มีอายุแตกต่างกัน มีผลให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยในทุกเขตที่อยู่อาศัย ผู้ตอบที่อายุมากกว่าจะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่อายุน้อยกว่า เช่น ในเขตเมือง ผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่อยู่ในกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 30-44 ปี และผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 15-29 ปี (ร้อยละ 76.2 ร้อยละ 58.2 และร้อยละ 27.5 ตามลำดับ) ขณะที่ ในทุกเขตที่อยู่อาศัย ผู้ตอบในกลุ่มอายุ 15-29 ปี มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุอื่น โดยเฉพาะในเขตเมือง ผู้ตอบในกลุ่มอายุ 15-29 ปี มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่า ผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบท (ร้อยละ 27.5 ร้อยละ 22.2 และร้อยละ 6.0) ซึ่งอยู่ในกลุ่มอายุเดียวกัน ทั้งนี้ น่าจะเนื่องจากเหตุผลหลายประการด้วยกัน อาทิ ประการแรก ผู้ตอบที่อายุน้อยยังอยู่ในวัฏจักรชีวิตขั้นต้นๆ คือ ยังโสด ไม่ได้ทำงาน หรือยังเรียนหนังสืออยู่ และยังคงพึ่งพิงบิดามารดาอยู่ จึงไม่อยู่ในฐานะที่จะให้การดูแลบิดามารดาได้ (ในแง่ความรับผิดชอบในครัวเรือน หรือการหารายได้เข้าบ้าน) ต่างกับผู้ตอบอายุมากที่ทำงานมีรายได้เป็นของตนเอง ทำให้สามารถดูแลช่วยเหลือบิดามารดาในเรื่องต่างๆ มากกว่าผู้ตอบที่อายุน้อย ประการที่สอง ผู้ตอบที่อายุมากน่าจะมียุทธศาสตร์การดูแลบิดามารดาสูงอายุ ซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากบุตรมากขึ้นตามอายุที่เพิ่มขึ้น

ในทำนองเดียวกัน สำหรับกลุ่มผู้ตอบที่อายุมากและไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาในทุกเขตที่อยู่อาศัย จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่อายุน้อย เช่น ในเขตชนบท ผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนของผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องสูงกว่า ผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 30-44 ปี และผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 15-29 ปี (ร้อยละ 32.7 ร้อยละ 31.5 และร้อยละ 21.1 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ ขณะที่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร ก็พบลักษณะความสัมพันธ์ที่คล้ายคลึงกัน ส่วนการให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดา หรือทั้งตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดานั้น พบว่า ผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบทและเขตเมือง มีสัดส่วนการให้การดูแลบิดามารดาในลักษณะดังกล่าวใกล้เคียงกันทุกกลุ่มอายุ ขณะที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 15-29 ปี จะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 30-44 ปี และในกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 41.7 เปรียบเทียบกับร้อยละ 37.7 และร้อยละ 25.0) แต่ในขณะที่เดียวกันกลับพบว่า ในทุกเขตที่อยู่อาศัย ผู้ตอบที่

อยู่ในกลุ่มอายุ 15-29 ปี มีสัดส่วนผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุอื่น ยกตัวอย่าง เช่น ในเขตเมือง ผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 15-29 ปี มี สัดส่วนผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่า (ร้อยละ 35.8) ผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 30-44 ปี (ร้อยละ 15.5) และผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 9.6) ซึ่งอาจเนื่องจากเหตุผลหลายประการ อาทิ ประการแรก บุตรอายุน้อยและอยู่ที่อื่น อาจให้เงินก้อนจำนวนหนึ่งแก่บิดามารดา เพื่อทดแทนการให้การดูแลบิดามารดาในด้านอื่นๆ หรืออาจไม่ให้การดูแลบิดามารดาเลย ประการที่สอง บุตรกลุ่มอายุ 30-44 ปี อาจเป็นช่วงที่กำลังสร้างครอบครัวของ ตนเอง เช่นเดียวกับกลุ่มอายุ 45 ปีขึ้นไป ซึ่งต้องสำรองเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในอนาคต

เป็นที่น่าสังเกต คือ ผู้ตอบทั้ง 2 กลุ่มที่อยู่ในกลุ่มอายุ 15-29 ปี มีสัดส่วนผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่า ผู้ตอบที่อยู่ในกลุ่มอายุอื่นๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบ ยังอยู่ในวัยเรียน หรือยังไม่ได้ทำงาน หรือบิดามารดาขังอยู่ในวัยทำงาน จึงไม่จำเป็นต้องให้บุตรดูแลรับผิดชอบ

โดยสรุปคือ อายุของบุตร นับว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการให้การดูแลบิดามารดา ในกลุ่มผู้ที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา และในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ในทุกเขตที่อยู่อาศัย และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 6 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัย อายุ และเขตที่อยู่อาศัย

การให้การดูแล	ชนบท			เมือง			กรุงเทพมหานคร			รวม
	15-29	30-44	45+	15-29	30-44	45+	15-29	30-44	45+	
บิดามารดา										
ก. อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา										
รับผิดชอบทุกเรื่อง	52.6	80.0	78.4	27.5	58.2	76.2	18.5	51.3	73.3	55.7
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	19.0	4.2*	-	29.4	27.3	4.8*	29.6	20.5	-	16.8
ไม่ได้ให้การดูแล	6.0	2.1*	2.7*	27.5	-	-	22.2	2.6*	-	7.7
พี่น้องช่วยกันดูแล	22.4	13.7	18.9	15.7	14.5	19.0*	29.6	25.6	26.7*	19.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(116)	(95)	(37)	(51)	(55)	(21)	(54)	(39)	(15)	(483)
	$\chi^2=26.46$ P=0.00			$\chi^2=34.07$ P=0.00			$\chi^2=26.37$ P=0.00			
ข. ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา										
รับผิดชอบทุกเรื่อง	21.1	31.5	32.7	14.7	26.3	28.8	16.0	29.8	35.5	27.4
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	21.1	18.0	18.6	28.4	29.1	27.4	41.7	37.7	25.0	26.2
ไม่ได้ให้การดูแล	33.1	14.7	8.6	35.8	15.5	9.6	23.3	10.2	19.7	17.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	24.8	35.8	40.0	21.1	29.1	34.2	19.0	22.3	19.7	29.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(133)	(416)	(220)	(95)	(213)	(73)	(163)	(215)	(76)	(1604)
	$\chi^2=42.39$ P=0.00			$\chi^2=25.80$ P=0.00			$\chi^2=24.91$ P=0.00			

หมายเหตุ: * มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

- ไม่มีจำนวนตัวอย่าง

1.3 สถานภาพสมรส

ผู้ที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ทำให้มีภาระรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเองมากน้อยต่างกัน น่าจะส่งผลให้มีการดูแลบิดามารดาแตกต่างกัน ในตารางที่ 7 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบุตรกับการให้การดูแลบิดามารดา ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ในเขตชนบท ผู้ตอบที่เป็นหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ แต่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีสัดส่วนผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องสูงสุด (ร้อยละ 89.5) รองลงมา คือ ผู้ตอบที่สมรส (ร้อยละ 74.0) และสัดส่วนต่ำสุด คือ ผู้ตอบที่เป็นโสด (ร้อยละ 37.5) แต่จะสังเกตได้ว่า ผู้ตอบที่สมรส มีสัดส่วนผู้ที่ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องสูงกว่า ผู้ตอบที่เป็นโสด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานและมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนผู้ตอบที่สมรสแล้ว ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องสูงกว่าผู้ตอบที่เป็นโสด เช่นเดียวกับในเขตเมือง แม้ว่าความสัมพันธ์นี้จะไม่มีความสำคัญทางสถิติ ส่วนการให้การดูแลบิดามารดาในรูปแบบอื่นๆ พบว่า ในเขตเมืองและเขตชนบท ผู้ตอบที่เป็นโสด จะให้การดูแลบิดามารดา โดยให้เงินช่วยเหลือบางส่วน หรือตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่สมรสแล้ว ยกตัวอย่าง เช่น ในเขตเมือง ผู้ตอบที่เป็นโสด มีสัดส่วนผู้ที่ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาสูงกว่า (ร้อยละ 27.3) ผู้ตอบที่สมรส (ร้อยละ 22.5) ขณะที่เดียวกันผู้ตอบที่เป็นโสด จะให้การดูแลบิดามารดา โดยทั้งผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบในสัดส่วนที่สูงกว่า (ร้อยละ 18.2) ผู้ตอบที่สมรส (ร้อยละ 16.9) ซึ่งจะเห็นได้ว่า ผู้ตอบที่สมรสและอยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ให้การดูแลบิดามารดาในเรื่องต่างๆ มากกว่าผู้ตอบที่เป็นโสด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ตอบที่สมรสแล้ว หรือเป็นหม้าย หย่า แยกกันอยู่ น่าจะเป็นผู้ที่อยู่ในวัยทำงาน จึงสามารถให้การดูแลบิดามารดาได้ในทุกเรื่อง ต่างกับผู้ตอบที่เป็นโสด ซึ่งน่าจะยังอายุน้อย หรือเพิ่งเข้าสู่ตลาดแรงงาน ทำให้ความสามารถในการให้การดูแลบิดามารดามีจำกัด

ในทำนองเดียวกับที่พบมาแล้วในตอนต้น กลุ่มผู้ตอบที่เป็นหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ และไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีสัดส่วนผู้ที่ให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องสูงกว่าผู้ตอบที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ เช่นกัน แต่ผู้ตอบที่สมรสทั้งในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร ก็ยังดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่เป็นโสดด้วย เช่น ในเขตเมือง ผู้ตอบที่สมรส จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่เป็นโสด คือ ร้อยละ 24.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 10.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรงกันข้าม ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบที่เป็นโสด จะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาสูงกว่า ผู้ตอบที่สมรส และผู้ตอบที่เป็นหม้าย หย่า หรือแยกกันอยู่ (ร้อยละ 40.7 ร้อยละ 37.4 และร้อยละ 25.0 ตามลำดับ) ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะบุตรที่สมรสแล้ว แม้ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา แต่อาจจะอยู่ใน

ชุมชนเดียวกัน และทำงานมีรายได้เป็นของตัวเอง จึงสามารถดูแลช่วยเหลือบิดามารดาได้เช่นเดียวกับบุตรที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ซึ่งต่างกับบุตรที่อยู่อื่นไกลออกไป โดยเฉพาะบุตรที่เป็นโสด ซึ่งมักให้เงินแก่บิดามารดาไว้ใช้เป็นประจำมากกว่าการให้การดูแลในเรื่องอื่นๆ หรืออาจไม่สนใจดูแลบิดามารดาเลย จึงพบว่าผู้ตอบที่เป็นโสด มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่าผู้ตอบที่มีสถานภาพสมรสอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสของบุตรกับการให้การดูแลบิดามารดา จะมีนัยสำคัญทางสถิติในผู้ตอบทั้ง 2 กลุ่ม เฉพาะในบางเขตที่อยู่อาศัย เท่านั้น แต่ก็อาจกล่าวได้ว่า สถานภาพสมรสของบุตรมีความสัมพันธ์กับการให้การดูแลบิดามารดา

ตารางที่ 7 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัย สถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัย

การให้การดูแล บิดามารดา	ชนบท			เมือง			กรุงเทพมหานคร			รวม
	สมรส	หม้าย/หย่า	โสด	สมรส	หม้าย/หย่า	โสด	สมรส	หม้าย/หย่า	โสด	
	แยก			แยก			แยก			
ก. อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา										
รับผิดชอบทุกเรื่อง	74.0	89.5	37.5	56.3	58.3	34.1	49.0	30.0	28.6	55.7
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	6.9	-	25.0	22.5	25.0*	27.3	18.4	20.0*	26.5	16.8
ไม่ได้ให้การดูแล	3.5	5.3*	5.4*	4.2*	16.7*	20.5	4.1*	10.0*	20.4	7.7
พี่น้องช่วยกันดูแล	15.6	5.3*	32.1	16.9	-	18.2	28.6	40.0*	24.5	19.9
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(173)	(19)	(56)	(71)	(12)	(44)	(49)	(10)	(49)	(483)
	$\chi^2=33.95$ P=0.00			$\chi^2=12.24$ P=0.06			$\chi^2=9.83$ P=0.13			
ข. ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา										
รับผิดชอบทุกเรื่อง	30.4	28.3	-	24.5	33.3	10.5*	26.6	35.7	14.8	27.4
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	18.5	21.7	16.7*	28.4	21.2	36.8	37.4	25.0	40.7	26.2
ไม่ได้ให้การดูแล	16.6	6.5*	33.3*	17.1	21.2	36.8	15.1	14.3*	27.8	17.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	34.4	43.5	50.0*	30.0	24.2	15.8	21.0	25.0	16.7	29.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(717)	(46)	(6)	(310)	(33)	(38)	(372)	(28)	(54)	(1604)
	$\chi^2=7.35$ P=0.29			$\chi^2=15.14$ P=0.02			$\chi^2=10.40$ P=0.11			

หมายเหตุ: * มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

- ไม่มีจำนวนตัวอย่าง

2. ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุตรกับการให้การดูแลบิดามารดา

2.1 อาชีพ

อาชีพเป็นตัวบ่งบอกถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคล ความแตกต่างในการประกอบอาชีพของบุตร อาจทำให้โอกาส หรือความสามารถในการให้การดูแลบิดามารดาแตกต่างกัน ผลการทดสอบความสัมพันธ์ในตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม และผู้ตอบที่ไม่ได้ทำงาน (ร้อยละ 70.8 เปรียบเทียบกับร้อยละ 50.4 และร้อยละ 35.3 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การที่บุตรประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องมากกว่าบุตรที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม อาจเนื่องจากรูปแบบการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ยังเป็นระบบครอบครัว หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นของครอบครัว ลูกจะอยู่ใกล้ชิดและคอยช่วยเหลือดูแลบิดามารดาในเรื่องต่างๆ เช่น ดูแลยามเจ็บป่วย จ่ายค่ารักษาพยาบาล ช่วยดูแลบ้าน เป็นต้น ต่างจากบุตรที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ซึ่งลักษณะอาชีพที่ต่างกัน ความห่างไกลของสถานที่ทำงาน และระยะเวลาในการเดินทาง ทำให้ดูเหมือนว่าบิดามารดาต้องถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง บุตรจะมีเวลาให้กับบิดามารดาเฉพาะในวันหยุดเท่านั้น บิดามารดาจึงต้องพึ่งตนเองหรือกลุ่มสมรสในเรื่องต่างๆ รองจากการได้รับความช่วยเหลือจากบุตร นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ตอบที่ไม่ได้ทำงาน มีสัดส่วนผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่า (ร้อยละ 27.9) ผู้ตอบที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 5.5) และผู้ตอบที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 2.8) อย่างชัดเจน ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ที่ไม่ได้ทำงานมักจะมีรายได้ไม่เพียงพอ หรือไม่อยู่ในภาวะที่จะให้การดูแลบิดามารดาได้เท่ากับผู้ที่มีการทำงาน

สำหรับกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพแตกต่างกัน ให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องไม่แตกต่างกันนัก แต่ผู้ตอบที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม มีแนวโน้มดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม กล่าวคือ ผู้ที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่ไม่ได้ทำงาน และผู้ตอบที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 30.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 27.3 และร้อยละ 25.5 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ตอบที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม จะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่ไม่ได้ทำงานและผู้ตอบที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 30.7 ร้อยละ 28.9 และร้อยละ 18.2 ตามลำดับ) เป็นที่น่าสังเกตว่า แม้ผู้ตอบไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดา

และ/หรือมารดา แต่ผู้ตอบที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ยังให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องได้ น่าจะเป็นเพราะบุตรที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมส่วนใหญ่มีที่อยู่อาศัยในหมู่บ้าน หรือชุมชนเดียวกับบิดามารดา ซึ่งยังสามารถติดต่อ เยี่ยมเยียน และให้ความช่วยเหลือบิดามารดาในหลายๆ ด้านได้เช่นกัน ขณะที่ผู้ตอบที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม มักพักอยู่ไกลจากบิดามารดา วิธีง่ายที่สุดในการให้การดูแลบิดามารดา คือ การให้เงินจำนวนหนึ่ง เป็นการทดแทนการให้การดูแลบิดามารดาในเรื่องอื่นๆ

อย่างไรก็ตาม พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างอาชีพของบุตรกับการให้การดูแลบิดามารดา ทั้งในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา และกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา และเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า บุตรที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม มีส่วนในการให้การดูแลบิดามารดามากกว่าบุตรที่ประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม

ตารางที่ 8 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัย
กับบิดามารดา และ อาชีพ

การให้การดูแลบิดามารดา	อาชีพ*			รวม
	ไม่ได้ทำงาน	ในภาคเกษตร	นอกภาคเกษตร	
ก. อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา				
รับผิดชอบทุกเรื่อง	35.3	70.8	50.4	55.8
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	14.7	7.9	24.2	16.8
ไม่ได้ให้การดูแล	27.9	2.8	5.5	7.7
พี่น้องช่วยกันดูแล	22.1	18.5	19.9	19.7
รวม	100.0(68)	100.0(178)	100.0(236)	100.0(482)
		$\chi^2=73.37$	P= 0.00	
ข. ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา				
รับผิดชอบทุกเรื่อง	27.3	30.2	25.5	27.4
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	28.9	18.2	30.7	26.2
ไม่ได้ให้การดูแล	19.1	15.1	17.6	17.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	24.6	36.5	26.1	29.4
รวม	100.0(256)	100.0(537)	100.0(811)	100.0(1604)
		$\chi^2=38.64$	P= 0.00	

หมายเหตุ: * ไม่คุมด้วยตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย เนื่องจากเมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุมแล้ว
ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นใหม่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

2.2 รายได้ของครอบครัว

รายได้เป็นสิ่งแสดงถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวที่มีรายได้น้อย อาจต้องใช้รายได้ส่วนนั้นไปเพื่อใช้จ่ายภายในครอบครัวของคน อาจทำให้ไม่มีรายได้ส่วนเกินมากนักที่จะจุนเจือบิดามารดา ดังนั้น ผู้ที่มีรายได้แตกต่างกัน จึงน่าจะดูแลบิดามารดาแตกต่างกัน ผลการศึกษาในตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า รายได้ของครอบครัวของบุตรมีผลให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดา แต่ความแตกต่างนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีแนวโน้มว่า ทั้งในเขตชนบท เขตเมือง และเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำและอยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัวสูง เช่น ในเขตชนบท ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัว โดยเฉลี่ย 3,000 บาทหรือต่ำกว่า มีประมาณร้อยละ 71.5 ที่ให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง รองลงมา คือ ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัว โดยเฉลี่ย 11,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 65.0) และสัดส่วนต่ำสุด คือ ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัว โดยเฉลี่ย 3,001-11,000 บาท (ร้อยละ 61.1) และพบว่า ไม่ว่าจะอาศัยอยู่ในเขตใดก็ตาม ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน จะให้การดูแลบิดามารดา โดยให้เงินช่วยเหลือบางส่วน หรือตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดาในสัดส่วนที่ไม่ค่อยแตกต่างกัน และลักษณะความสัมพันธ์ที่พบนี้ เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์แล้วพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา พบว่า ไม่ว่าจะอยู่ในเขตที่อยู่อาศัยใด ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัวแตกต่างกัน มีสัดส่วนผู้ที่ให้การดูแลบิดามารดาในแต่ละรูปแบบไม่แตกต่างกันมาก แต่มีแนวโน้มว่า ทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและเขตเมือง ผู้ตอบทุกระดับรายได้ มีสัดส่วนผู้ที่ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาสูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบท เช่น ในเขตเมือง ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัวโดยเฉลี่ย 3,001-11,000 บาท จะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัว โดยเฉลี่ย 3,000 บาทหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 31.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 22.4) ขณะที่ในเขตชนบท ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัว โดยเฉลี่ย 3,001-11,000 บาท จะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัว โดยเฉลี่ย 3,000 บาทหรือต่ำกว่า (ร้อยละ 21.2 เปรียบเทียบกับร้อยละ 17.1) การที่บุตรซึ่งไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ให้เงินบางส่วนแก่บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่าการให้การดูแลบิดามารดาแบบอื่น อาจเนื่องจากบุตรเหล่านี้ รู้สึกว่าตนเองไม่สามารถให้การดูแลบิดามารดาในบางเรื่องได้เท่ากับบุตรที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา เช่น การดูแลบ้าน การให้อาหาร เสื้อผ้า หรือดูแลบิดามารดาเจ็บป่วย เป็นต้น จึงทดแทนด้วยการให้เงินจำนวนหนึ่งแก่บิดามารดา

ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ของครอบครัวของบุตรกับการให้การดูแลบิดามารดา ในกลุ่มผู้ตอบนี้ เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์แล้วพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยสรุปแล้ว รายได้ของครอบครัวของบุตร มีผลให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดา แต่ความแตกต่างนั้นไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีแนวโน้มว่า ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำจะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง ขณะที่ผู้ตอบที่มีรายได้ของครอบครัวสูงให้การดูแลบิดามารดา โดยให้เงินช่วยเหลือบางส่วน

ตารางที่ 9 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัยกับบิดามารดา รายได้ของครอบครัว และเขตที่อยู่อาศัย

การให้การดูแล	ชนบท			เมือง			กรุงเทพมหานคร			รวม
	3,000 หรือต่ำกว่า	3,001- 11,000	11,001+	3,000 หรือต่ำกว่า	3,001- 11,000	11,001+	3,000 หรือต่ำกว่า	3,001- 11,000	11,001+	
ก. อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา										
รับผิดชอบทุกเรื่อง	71.5	61.1	65.0	61.1	46.7	47.5	66.7	32.1	36.6	55.9
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	6.6	15.6	15.0*	22.2*	26.7	24.6	22.2*	28.6	19.7	16.9
ไม่ได้ให้การดูแล	2.9*	5.6	5.0*	11.1*	8.9*	11.5	-	10.7*	14.1	7.5
พี่น้องช่วยกันดูแล	19.0	17.8	15.0*	5.6*	17.8	16.4	11.1*	28.6	29.6	19.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(137)	(90)	(20)	(18)	(45)	(61)	(9)	(28)	(71)	(479)
	$\chi^2=6.62$ P=0.36			$\chi^2=2.24$ P=0.90			$\chi^2=5.31$ P=0.51			
ข. ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา										
รับผิดชอบทุกเรื่อง	33.3	24.2	31.6	32.7	22.3	22.4	30.0	24.8	26.6	27.3
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	17.1	21.2	19.0	22.4	31.9	26.1	36.7	38.9	35.6	26.2
ไม่ได้ให้การดูแล	14.3	17.8	21.5	22.4	19.3	19.3	13.3*	14.2	19.1	17.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	35.4	36.7	27.8	22.4	26.5	32.3	20.0	22.1	18.6	29.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(421)	(264)	(79)	(49)	(166)	(161)	(30)	(226)	(188)	(1584)
	$\chi^2=10.12$ P=0.12			$\chi^2=5.47$ P=0.49			$\chi^2=3.00$ P=0.81			

หมายเหตุ: * มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

- ไม่มีจำนวนตัวอย่าง

2.3 การเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว

ผลการศึกษาในตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า การเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวของบุตร ซึ่งเป็นผู้ตอบคำถาม มีความสัมพันธ์กับการให้การดูแลบิดามารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา เท่านั้น แต่แบบแผนความสัมพันธ์ที่พบมีทิศทางผิดไปจากที่คาดไว้ เนื่องจากพบว่า การที่เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว หรือการที่ไม่ได้เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว ไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดาเท่าใดนัก กล่าวคือ ในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่ตัวผู้ตอบเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวกับกลุ่มผู้ตอบที่มีคู่สมรสเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว มีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 73.7 และร้อยละ 72.0) ที่ให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง และทั้งสองกลุ่มนี้มีสัดส่วนที่ต่ำกว่า ผู้ตอบที่ทั้งตนเองและคู่สมรสเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวเพียงเล็กน้อย (ร้อยละ 75.3) ขณะที่ผู้ตอบที่มีสมาชิกคนอื่นเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวมีเพียงร้อยละ 36.6 เท่านั้นที่ให้การดูแลบิดามารดาทุกเรื่อง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในทางตรงข้ามผู้ตอบที่มีสมาชิกคนอื่นเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาสูงกว่า คือ ร้อยละ 12.1 เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 4.2 ร้อยละ 4.1 และร้อยละ 1.2 ของผู้ตอบที่ตนเองและคู่สมรส และคู่สมรสเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะผู้ตอบที่ไม่ได้เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวอยู่กับบิดามารดาในฐานะเป็นผู้พึ่งพิงบิดามารดามากกว่าเป็นผู้ให้การดูแลบิดามารดา อาจเนื่องจากอายุยังน้อย เป็นโสด เรียนหนังสืออยู่ หรือยังไม่ได้ทำงานจึงให้การดูแลบิดามารดาได้น้อย หรือไม่ได้ให้การดูแลบิดามารดาเลย

สำหรับในกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ผู้ที่เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกับผู้ตอบที่ไม่ได้เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว กล่าวคือ ผู้ตอบที่ตนเอง คู่สมรส ตนเองและคู่สมรส และสมาชิกอื่น เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว มีสัดส่วนผู้ที่ให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 27.1 ร้อยละ 25.5 ร้อยละ 28.7 และร้อยละ 28.9 ตามลำดับ) ทั้งนี้ น่าจะเนื่องจากผู้ตอบทุกคนไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาเหมือนกัน จึงให้การดูแลบิดามารดาในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ตอบที่เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว และผู้ตอบที่ไม่ได้เป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว ให้การดูแลบิดามารดาในแต่ละรูปแบบในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เช่น ผู้ตอบที่ตนเองเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว จะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่าเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตอบที่มีคู่สมรสเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว (ร้อยละ 27.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.8) ในทำนองเดียวกัน ผู้ตอบที่มีคู่สมรสเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว จะให้การดูแลบิดามารดา โดยตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่อุปถัมภ์ช่วยกันรับผิดชอบในสัดส่วนที่ใกล้เคียง

กับผู้ตอบที่ตนเองเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว (ร้อยละ 32.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 30.8) แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่มีฐานะของการเป็นหลัก ในการหาเลี้ยงครอบครัวแตกต่างกัน ไม่ทำให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดามากนัก

โดยสรุปแล้ว การที่บุคคลมีฐานะของการเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัวแตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการให้การดูแลบิดามารดาน้อยมาก คือ พบเฉพาะในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา เท่านั้น

ตารางที่ 10 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัย กับบิดามารดา และการเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว

การให้การดูแลบิดามารดา	การเป็นหลักในการหาเลี้ยงครอบครัว**				รวม
	ตนเอง	คู่สมรส	ตนเองและคู่สมรส	สมาชิกคนอื่น	
ก. อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	73.7	72.0	75.3	36.6	55.8
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	10.5	7.3	12.3	24.1	16.8
ไม่ได้ให้การดูแล	4.2*	1.2*	4.1*	12.1	7.5
พี่น้องช่วยกันดูแล	11.6	19.5	8.2	27.2	19.9
รวม	100.0(95)	100.0(82)	100.0(73)	100.0(232)	100.0(482)
			$\chi^2=72.21$	$P=0.00$	
ข. ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	27.1	25.5	28.7	28.9	27.4
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	27.6	25.8	25.4	26.8	26.2
ไม่ได้ให้การดูแล	14.6	16.1	18.9	17.9	16.9
พี่น้องช่วยกันดูแล	30.8	32.6	27.0	26.4	29.4
รวม	100.0(377)	100.0(466)	100.0(512)	100.0(246)	100.0(1601)
			$\chi^2=8.03$	$P=0.53$	

หมายเหตุ: * มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

** ไม่คุมด้วยตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย เนื่องจากเมื่อนำเขตที่อยู่อาศัยเข้ามาเป็นตัวแปรควบคุมแล้ว ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นใหม่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก

2.4 ความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน

ข้อมูลในตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า ความเป็นเจ้าของทรัพย์สินของผู้เป็นบุตร มีความสัมพันธ์กับการให้การดูแลบิดามารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่อยู่ในเขตชนบท โดยพบว่า ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมาก มีแนวโน้มจะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่มีทรัพย์สินน้อย กล่าวคือ ในเขตชนบท ผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่มีทรัพย์สินมากกว่า 2 อย่างขึ้นไป คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 80.6 เปรียบเทียบกับผู้ตอบที่มีทรัพย์สิน 1 อย่าง ร้อยละ 70.6 ที่ดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ในทำนองเดียวกันในเขตเมือง ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมากกว่า 2 อย่างขึ้นไป จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่ไม่มีทรัพย์สิน (ร้อยละ 59.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 43.5) ขณะที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมากกว่า 2 อย่างขึ้นไป จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่ไม่มีทรัพย์สิน (ร้อยละ 58.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.9) ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์ที่พบนี้ แม้ว่าจะไม่มีความสำคัญทางสถิติ แต่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ในทางตรงกันข้ามพบว่า ในเขตชนบท ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินน้อยให้การดูแลบิดามารดา โดยตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมาก กล่าวคือ ผู้ตอบที่มีทรัพย์สิน 2 อย่าง มีสัดส่วนของตัวผู้ตอบและพี่น้องช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดาสูงกว่า (ร้อยละ 23.0) ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมากกว่า 2 อย่างขึ้นไป (ร้อยละ 13.0) เหตุผลที่น่าจะอธิบายได้ คือ การที่บุตรจะให้การดูแลบิดามารดาได้นั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถทางเศรษฐกิจของบุตร ซึ่งแสดงด้วย การทำงาน หรือความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน เช่น เจ้าของบ้าน เจ้าของที่ดิน เป็นต้น ดังนั้น ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมาก แสดงว่า มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมีความพร้อมที่จะให้การดูแลบิดามารดาได้มากกว่าผู้ตอบที่มีทรัพย์สินน้อย ซึ่งอาจมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีพอที่จะมาจุนเจือบิดามารดา หรือให้ความช่วยเหลือบิดามารดาได้น้อย จึงจำเป็นต้องมีพี่น้องหลายๆ คนช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดา

สำหรับกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ก็พบความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นเจ้าของทรัพย์สินของผู้เป็นบุตรกับการให้การดูแลบิดามารดา เช่นเดียวกับผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาด้วย คือ ในเขตชนบทและเขตเมือง ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมาก มีแนวโน้มจะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่มีทรัพย์สินน้อย เช่น ในเขตชนบท ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมากกว่า 2 อย่างขึ้นไป จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงที่สุด คือ ร้อยละ 31.9 และผู้ตอบที่มีทรัพย์สิน 1 อย่าง ร้อยละ 28.8 ที่ให้การดูแลบิดามารดาในลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ขณะที่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบที่มีทรัพย์สิน 2 อย่าง และมีทรัพย์สินมากกว่า 2

อย่างขึ้นไป จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 30.8 และร้อยละ 29.7 ตามลำดับ ซึ่งมีสัดส่วนที่สูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับร้อยละ 24.5 ในกลุ่มผู้ตอบที่มีทรัพย์สิน 1 อย่าง และร้อยละ 23.6 ของผู้ที่ไม่มีทรัพย์สิน ตามลำดับ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการให้การดูแลบิดามารดาในรูปแบบอื่นๆ พบว่า ในเขตชนบท ผู้ตอบที่มีทรัพย์สิน 1 อย่าง จะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่า (ร้อยละ 33.9) ผู้ตอบกลุ่มอื่น คือ ผู้ตอบที่มีทรัพย์สิน 2 อย่าง และผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมากกว่า 2 อย่างขึ้นไป (ร้อยละ 20.3 และ ร้อยละ 15.6 ตามลำดับ) ซึ่งก็ได้พบลักษณะความสัมพันธ์นี้ ในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานครเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมาก แม้ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ก็ยังมีแนวโน้มให้การดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่มีทรัพย์สินน้อย เช่นเดียวกับผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา ซึ่งอาจอธิบายได้ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับที่กล่าวข้างต้น คือ ผู้ตอบที่มีทรัพย์สินมาก เป็นผู้ที่มีความสามารถพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจและยังสามารถให้การดูแลบิดามารดาได้ด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อทดสอบด้วยค่าไคสแควร์แล้วพบว่า ความเป็นเจ้าของทรัพย์สินของบุตร มีความสัมพันธ์กับการให้การดูแลบิดามารดา ในกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่อยู่ในเขตชนบทและเขตเมือง เท่านั้น

ผลการศึกษาในส่วนนี้ทำให้ทราบว่า ความเป็นเจ้าของทรัพย์สินของบุตรมีผลต่อการให้การดูแลบิดามารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ พบในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่อยู่ในเขตชนบท และในกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่อยู่ในเขตชนบทและเขตเมือง เท่านั้น

ตารางที่ 11 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัย
กับบิดามารดา ความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน และเขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัย / การให้การดูแลบิดามารดา	ความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน**				รวม
	ไม่มี	มี 1 อย่าง	มี 2 อย่าง	2 อย่าง+	
ก. อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา					
ชนบท					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	-	70.6	54.9	80.6	66.9
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	-	5.9*	16.4	4.6	10.5
ไม่ได้ให้การดูแล	-	5.9*	5.7	1.9*	4.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	100.0*	17.6*	23.0	13.0	18.5
รวม	100.0(1)	100.0(17)	100.0(122)	100.0(108)	100.0(248)
		$\chi^2=23.38$	P=0.01		
เมือง					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	43.5	52.4	38.5	59.1	48.8
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	26.1	19.0*	30.8	20.5	24.4
ไม่ได้ให้การดูแล	13.0*	14.3*	10.3*	9.1*	11.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	17.4*	14.3*	20.5	11.4	15.7
รวม	100.0(23)	100.0(21)	100.0(39)	100.0(44)	100.0(127)
		$\chi^2=4.82$	P=0.85		
กรุงเทพมหานคร					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	26.9	31.6	31.3	58.1	38.0
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	19.2	31.6	31.3	9.7*	22.2
ไม่ได้ให้การดูแล	15.4*	-	15.6	12.9*	12.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	38.5	36.8	21.9	19.4	27.8
รวม	100.0(26)	100.0(19)	100.0(32)	100.0(31)	100.0(108)
		$\chi^2=14.65$	P=0.10		

หมายเหตุ: * มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

** หมายถึง ความเป็นเจ้าของบ้าน ที่ดินที่ปลูกบ้าน และที่ดินในครอบครอง

- ไม่มีจำนวนตัวอย่าง

ตารางที่ 11 (ต่อ)

เขตที่อยู่อาศัย / การให้การ ดูแลบิดามารดา	ความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน**				รวม
	ไม่มี	มี 1 อย่าง	มี 2 อย่าง	2 อย่าง+	
ข. ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา					
ชนบท					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	26.7*	28.8	27.0	31.9	30.0
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	26.7*	33.9	20.3	15.6	18.7
ไม่ได้ให้การดูแล	26.7*	8.5	17.8	15.9	16.1
พี่น้องช่วยกันดูแล	20.0*	28.8	34.9	36.6	35.1
รวม	100.0(15)	100.0(59)	100.0(241)	100.0(454)	100.0(769)
$\chi^2=17.34$ P=0.04					
เมือง					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	18.4	24.7	39.1	24.5	23.9
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	25.7	37.6	28.3	25.5	28.6
ไม่ได้ให้การดูแล	25.0	12.9	10.9	20.4	19.4
พี่น้องช่วยกันดูแล	30.9	24.7	21.7	29.6	28.1
รวม	100.0(152)	100.0(85)	100.0(46)	100.0(98)	100.0(381)
$\chi^2=17.21$ P=0.05					
กรุงเทพมหานคร					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	23.6	24.5	30.8	29.7	25.8
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	37.3	45.1	41.0	26.7	37.0
ไม่ได้ให้การดูแล	18.4	7.8	12.8	22.8	16.5
พี่น้องช่วยกันดูแล	20.8	22.5	15.4	20.8	20.7
รวม	100.0(212)	100.0(102)	100.0(39)	100.0(101)	100.0(454)
$\chi^2=14.81$ P=0.10					

หมายเหตุ: * มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

** หมายถึง ความเป็นเจ้าของบ้าน ที่ดินที่ปลูกบ้าน และที่ดินในครอบครอง

2.5 ระดับการศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยพัฒนาให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนมีผลต่อความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมในเรื่องต่างๆ แยกต่างหาก ผลการศึกษาในตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาของบุตรมีความสัมพันธ์กับการให้การดูแลบิดามารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่อยู่ในเขตชนบทเท่านั้น แต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ (ในกลุ่มผู้ที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่ไม่ได้เรียนหนังสือมีจำนวนน้อยมาก จึงได้นำมาวิเคราะห์รวมกับผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา) โดยพบว่า ในเขตชนบท ผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 71.5 จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง และสัดส่วนนี้จะลดลงไปตามระดับการศึกษาที่สูงขึ้น คือ ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 48.1 ในกลุ่มผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ในทำนองเดียวกันในเขตเมือง ผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีประมาณร้อยละ 62.5 จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง และผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี เพียงร้อยละ 40.5 จะดูแลบิดามารดาในลักษณะดังกล่าว แต่ความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปรที่พบนี้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จะเห็นได้ว่า ยังผู้ตอบมีการศึกษาสูง ดูเหมือนจะดูแลบิดามารดาทุกเรื่องในสัดส่วนที่ลดลง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้ตอบที่มีการศึกษาสูงกว่ามักมาจากครอบครัว ที่บิดามารดามีฐานะทางเศรษฐกิจดี ทำให้ความต้องการของบิดามารดาที่จะได้รับความช่วยเหลือ โดยเฉพาะด้านวัตถุจากผู้ตอบหรือบุตรย่อมมีน้อยกว่าบิดามารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

ส่วนการให้การดูแลบิดามารดาแบบอื่นๆ นั้น พบว่า ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบที่มีการศึกษาสูงกว่าจะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่มีการศึกษาค่ำกว่า กล่าวคือ ผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีสัดส่วนผู้ที่ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาสูงสุด คือ ร้อยละ 28.2 รองลงมา คือ ผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีร้อยละ 27.3 และสัดส่วนต่ำสุด คือ ผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 11.1) ตรงกันข้าม ผู้ตอบที่มีการศึกษาค่ำกว่า มีแนวโน้มจะให้การดูแลบิดามารดา โดยที่ตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่มีการศึกษาสูงกว่า กล่าวคือ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะให้การดูแลบิดามารดา โดยมีตัวผู้ตอบและพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 33.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 25.6) แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบที่มีการศึกษาสูงจะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดา ขณะที่ผู้ตอบที่มีการศึกษาค่ำ อาจมีรายได้ไม่มากนักที่จะให้แก่บิดามารดา จึงจำเป็นต้องมีพี่น้องคนอื่นๆ ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดา

สำหรับในกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้เป็นบุตรมีความสัมพันธ์กับการให้การดูแลบิดามารดาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น แต่แบบแผนความสัมพันธ์ที่พบนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประมาณร้อยละ 27.8 จะดูแลรับผิดชอบบิดามารดาทุกเรื่อง และสัดส่วนจะค่อยๆ ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 16.4 ในกลุ่มผู้ตอบที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี และพบว่า ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร ผู้ตอบในทุกระดับการศึกษา ให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบทุกระดับการศึกษาที่อยู่ในเขตชนบท ตรงกันข้าม ในเขตชนบท ผู้ตอบในทุกระดับการศึกษา ให้การดูแลบิดามารดา โดยตัวผู้ตอบ และพี่น้องส่วนใหญ่ช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในรูปแบบการให้การดูแลบิดามารดา ระหว่างประชากรในเขตเมืองหรือเขตกรุงเทพมหานครกับในเขตชนบท คือ ผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดาที่อยู่ในเขตเมืองหรือเขตกรุงเทพมหานครจะให้เงินช่วยเหลือบางส่วนแก่บิดามารดา ขณะที่ผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบทจะมีพี่น้องหลายๆ คนช่วยกัน รับผิดชอบบิดามารดา ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองหรือเขตกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะผู้ที่มีการศึกษาสูง มักประกอบอาชีพที่ดีและมีรายได้สูง จึงสามารถให้เงินช่วยเหลือบิดามารดาได้มากกว่า ขณะที่ผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบท โดยทั่วไป มีการศึกษาค่ำกว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองหรือเขตกรุงเทพมหานคร และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมรายได้ที่ต่ำกว่าไม่แน่นอน จึงสามารถให้การดูแลบิดามารดาได้เพียงบางส่วน หรือไม่ได้ให้เลย จำเป็นต้องมีพี่น้องหลายๆ คนช่วยกันรับผิดชอบบิดามารดา เพื่อแบ่งเบาภาระซึ่งกันและกัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการให้การดูแลบิดามารดา ทั้งในกลุ่มผู้ที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา และในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่าแบบแผนของความสัมพันธ์จะไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 12 ร้อยละของบุตรที่ให้การดูแลบิดามารดา จำแนกตามประเภทของการอยู่อาศัยกับ
บิดามารดา ระดับการศึกษา และเขตที่อยู่อาศัย

เขตที่อยู่อาศัย / การให้การ ดูแลบิดามารดา	ระดับการศึกษา			รวม
	ประถม **	มัธยม	ปริญญาตรีและสูงกว่า	
ก. อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา				
ชนบท				
รับผิดชอบทุกเรื่อง	71.5	48.1	20.0*	66.9
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	8.1	25.9	20.0*	10.5
ไม่ได้ให้การดูแล	3.3	7.4*	10.0*	4.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	17.1	18.5	50.0	18.5
รวม	100.0(211)	100.0(27)	100.0(10)	100.0(248)
		$\chi^2=21.82$	P=0.01	
เมือง				
รับผิดชอบทุกเรื่อง	62.5	44.0	40.5	48.8
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	22.5	24.0	27.0	24.4
ไม่ได้ให้การดูแล	2.5*	16.0	13.5	11.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	12.5	16.0	18.9	15.7
รวม	100.0(40)	100.0(50)	100.0(37)	100.0(127)
		$\chi^2=8.53$	P=0.48	
กรุงเทพมหานคร				
รับผิดชอบทุกเรื่อง	58.3	21.2	33.3	38.0
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	11.1	27.3	28.2	22.2
ไม่ได้ให้การดูแล	5.6*	18.2	12.8	12.0
พี่น้องช่วยกันดูแล	25.0	33.3	25.6	27.8
รวม	100.0(36)	100.0(33)	100.0(39)	100.0(108)
		$\chi^2=15.88$	P=0.07	

หมายเหตุ: * มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

** รวมผู้ตอบที่ไม่ได้เรียนหนังสือ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

เขตที่อยู่อาศัย / การให้การ ดูแลบิดามารดา	ระดับการศึกษา				รวม
	ไม่ได้เรียน	ประถม	มัธยม	ปริญญาตรีและสูงกว่า	
ข. ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา					
ชนบท					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	28.6	31.1	19.0	26.7	30.0
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	23.8	18.1	19.0	20.0	18.7
ไม่ได้ให้การดูแล	11.1	15.9	23.8	20.0	16.1
พี่น้องช่วยกันดูแล	36.5	34.9	38.1	33.3	35.1
รวม	100.0(63)	100.0(634)	100.0(42)	100.0(30)	100.0(769)
		$\chi^2=6.08$		P=0.73	
เมือง					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	-	26.4	27.4	17.0	23.9
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	60.0*	28.3	25.6	31.0	28.6
ไม่ได้ให้การดูแล	-	12.6	23.9	26.0	19.4
พี่น้องช่วยกันดูแล	40.0*	32.7	23.1	26.0	28.1
รวม	100.0(5)	100.0(159)	100.0(117)	100.0(100)	100.0(381)
		$\chi^2=17.40$		P=0.04	
กรุงเทพมหานคร					
รับผิดชอบทุกเรื่อง	50.0	27.8	25.0	16.7	25.8
ให้เงินช่วยเหลือบางส่วน	20.0*	39.5	35.2	31.9	36.9
ไม่ได้ให้การดูแล	20.0*	10.3	20.4	33.3	16.6
พี่น้องช่วยกันดูแล	10.0*	22.4	19.4	18.1	20.8
รวม	100.0(10)	100.0(263)	100.0(108)	100.0(72)	100.0(453)
		$\chi^2=27.65$		P=0.00	

หมายเหตุ: * มีจำนวนตัวอย่างน้อยกว่า 5 ราย

- ไม่มีจำนวนตัวอย่าง

3. การเยี่ยมชมเยียนและการติดต่อบิดามารดา

การศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดานั้น นอกจากจะพิจารณาจากการที่บุตรให้การดูแลบิดามารดาแล้ว ยังสามารถพิจารณาได้จากการเยี่ยมชมหรือการติดต่อบิดามารดาอีกด้วย ดังนั้น การวิเคราะห์บทนี้ได้เพิ่มส่วนของการวิเคราะห์เกี่ยวกับความบ่อยครั้งที่บุตรเยี่ยมชมเยียนบิดามารดา รวมทั้งวิธีการติดต่อกับบิดามารดาของบุตรที่ไม่ได้มาเยี่ยมชมเยียนบิดามารดา เพื่อให้เห็นภาพความสัมพันธ์ระหว่างบุตรกับบิดามารดาชัดเจนยิ่งขึ้น โดยจะพิจารณาเฉพาะกลุ่มผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา เท่านั้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้ตอบที่อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีโอกาสพบปะหรือติดต่อกับบิดามารดาได้เป็นประจำอยู่แล้ว ซึ่งการพบปะเยี่ยมชมเยียนและการติดต่อนี้ จะรวมถึงพฤติกรรมของผู้ตอบเองและพี่น้องคนอื่นๆ ที่มีอยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา

ข้อมูลในตารางที่ 13 เสนอค่ากระจายร้อยละของลักษณะการติดต่อ (ความบ่อยครั้งที่บุตรเยี่ยมชมเยียนบิดาและ/หรือมารดา และวิธีการติดต่อกับบิดาและ/หรือมารดา) จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยของผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา พบว่า บุตรส่วนใหญ่ไปเยี่ยมชมเยียนบิดามารดาบ่อยครั้ง แต่สังเกตได้ว่า บุตรที่อยู่ในเขตที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีพฤติกรรมดังกล่าวแตกต่างกัน คือ บุตรที่อยู่ในเขตชนบทไปเยี่ยมชมเยียนบิดามารดาบ่อยครั้งในสัดส่วนที่สูงกว่าบุตรที่อยู่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ ผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบท ไปเยี่ยมชมเยียนบิดามารดาบ่อยครั้งในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 77.5 เปรียบเทียบกับร้อยละ 63.1 และร้อยละ 58.7 ตามลำดับ) ในทางตรงข้าม ผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมือง มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่เคยไปเยี่ยมชมเยียนบิดามารดาสูงกว่า ผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบท (ร้อยละ 11.3 เปรียบเทียบกับร้อยละ 8.1 และร้อยละ 5.5 ตามลำดับ) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ถึงแม้บุตรจะไม่ได้้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา แต่บุตรที่อยู่ในเขตชนบทยังคงพบปะหรือเยี่ยมชมเยียนกับบิดามารดาบ่อยครั้งกว่าบุตรที่อยู่ในเขตเมืองหรือเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการตั้งบ้านเรือนของคนในชนบท คือ บุตร หลาน และญาติพี่น้องมักปลูกสร้างที่พักอาศัยอยู่ใกล้กัน หรืออยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ซึ่งง่ายต่อการที่จะเดินทางมาพบปะหรือเยี่ยมชมเยียนกัน

สำหรับวิธีการติดต่อกับบิดามารดาของบุตรที่ไม่ได้ไปเยี่ยมชมเยียนบิดามารดานั้น พบว่า บุตรในแต่ละเขตที่อยู่อาศัยมีวิธีการติดต่อกับบิดามารดาแตกต่างกัน โดยมีแนวโน้มว่า บุตรที่อยู่ในเขตชนบทติดต่อกับบิดามารดาด้วยจดหมาย หรือโทรศัพท์ค่อนข้างน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับบุตรที่อยู่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ ผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ติดต่อกับบิดามารดาโดยใช้โทรศัพท์ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 28.6 เปรียบเทียบกับร้อยละ 26.1) ซึ่งสัดส่วนนั้นสูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ตอบที่

อยู่ในเขตชนบทที่ติดต่อกับบิดามารดาด้วยวิธีดังกล่าว (ร้อยละ 4.1) และในทำนองเดียวกัน ผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ติดต่อกับบิดามารดาด้วยจดหมายในสัดส่วนที่สูงกว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบท (ร้อยละ 30.9 เปรียบเทียบกับร้อยละ 20.0 และร้อยละ 17.5) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัญหาในเรื่องการรู้หนังสือของคนชนบท รวมทั้งการยังไม่มีโทรศัพท์ใช้กันอย่างแพร่หลายในเขตชนบทเช่นในเขตเมือง นอกจากนี้ยังพบว่า บุครที่อยู่ในเขตชนบท ติดต่อกับบิดามารดาโดยวิธีการส่งข่าวของมาให้บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่าบุครที่อยู่ในเขตเมืองและเขตกรุงเทพมหานคร กล่าวคือ ผู้ตอบอยู่ในเขตชนบท ส่งข่าวของมาให้บิดามารดาในสัดส่วนที่สูงกว่า ผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมืองและผู้ตอบที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (ร้อยละ 18.1 เปรียบเทียบกับร้อยละ 5.7 และร้อยละ 7.4 ตามลำดับ) ทั้งนี้อาจเนื่องจากในเขตชนบท บุครกับบิดามารดามักพักอาศัยอยู่ใกล้กันหรือติดกัน ทำให้สามารถส่งข่าวของมาให้บิดามารดา โดยเฉพาะอาหารหรือเสื้อผ้าได้ง่ายและสะดวกกว่าบุครที่พักอยู่ไกลจากบิดามารดา

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในเขตชนบท ผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่เคยติดต่อกับบิดามารดาสูงมาก และในทำนองเดียวกับผู้ตอบที่อยู่ในเขตเมือง ก็มีสัดส่วนของผู้ที่ไม่เคยติดต่อกับบิดามารดาเลยค่อนข้างสูงเช่นกัน แม้ว่าสัดส่วนนั้นต่ำกว่าผู้ตอบที่อยู่ในเขตชนบท การที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเหตุผลหลายประการ อาทิ ประการแรก บุครอาจไม่มีกำลังทรัพย์สินหรือฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ต้องทำงานหารายได้มาจุนเจือครอบครัวและต้องดูแลรับผิดชอบครอบครัวของตนเอง จึงไม่มีเวลาติดต่อบิดามารดา ประการที่สอง บุครอาจมีปัญหาในการติดต่อสื่อสาร เช่น ไม่รู้หนังสือ บริการโทรศัพท์ยังไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ หรือเส้นทางคมนาคมที่ยังไม่สะดวก ทำให้บุครไม่สามารถติดต่อบิดามารดาได้

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับลักษณะการติดต่อ (ความบ่อยครั้งในการไปเยี่ยมเยียนบิดาและ/หรือมารดาและวิธีการติดต่อบิดาและ/หรือมารดา) แสดงให้เห็นว่า บุครส่วนใหญ่ไปเยี่ยมเยียนบิดามารดาบ่อยครั้ง ส่วนบุครที่ไม่ได้ไปเยี่ยมเยียนบิดามารดา ยังคงติดต่อกับบิดามารดาด้วยวิธีการที่แตกต่างกันไปแล้วแต่สถานการณ์และความสะดวกที่มีในแต่ละเขตที่อยู่อาศัย เช่น การเขียนจดหมาย โทรศัพท์ ส่งข่าวของมาให้ หรืออาจใช้หลายๆวิธีในการติดต่อกับบิดามารดา

ตารางที่ 13 ร้อยละของลักษณะการติดต่อ (ความบ่อยครั้งที่บุตรเยี่ยมเยียนบิดาและ/หรือมารดาและวิธีการติดต่อกับบิดาและ/หรือมารดา) จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัยของผู้ตอบที่ไม่ได้อยู่บ้านเดียวกับบิดาและ/หรือมารดา

ลักษณะการติดต่อกับ บิดาและ/หรือมารดา	เขตที่อยู่อาศัย			
	ชนบท	เมือง	กรุงเทพมหานคร	รวม
ก. ความบ่อยครั้ง				
บ่อยครั้ง	77.5	63.1	58.7	68.7
ไม่บ่อยครั้ง	16.3	23.8	32.1	22.6
ไม่เคยไปเยี่ยม	5.5	11.3	8.1	7.6
อื่นๆ	0.8	1.8	1.1	1.1
รวม	100.0(786)	100.0(382)	100.0(455)	100.0(1605)
ข. วิธีการติดต่อ				
เขียนจดหมาย	17.5	20.0	30.9	23.2
โทรศัพท์	4.1	28.6	26.1	19.2
ส่งข่าวของมาให้	18.1	5.7	7.4	10.6
ไม่เคยติดต่อ	35.7	27.9	19.7	27.5
ติดต่อหลายวิธี	24.6	17.9	16.0	19.4
รวม	100.0(171)	100.0(140)	100.0(188)	100.0(499)